

22. РЕЗЮМЕТА НА ОТПЕЧАТАНИТЕ В ПЪЛЕН ТЕКСТ НАУЧНИ ТРУДОВЕ

на гл. ас. Поля Тодорова Гергова, д. узг

във връзка с участие в конкурс за доцент по "Здравни грижи" област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.5. Здравни грижи, в катедра "Сестрински хирургични грижи", ФЗГ, МУ – Плевен, обявен в Държавен вестник, бр. 38/ 24.04.2026 г.

„ГОТОВИ ЛИ СМЕ ДА ИМУНИЗИРАМЕ?“ – АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ СРЕД СТУДЕНТИ

С. ДЮЛГЕРОВА¹, П. ГЕРГОВА¹, Б. ИЛИЕВА¹ и М. КАРЧЕВА²

¹Факултет по здравни грижи, МУ – Плевен

²Факултет по обществено здраве, МУ – Плевен

ARE WE READY TO DO IMMUNIZATION? – A SURVEY OF STUDENTS

S. DYULGEROVA¹, P. GERGOVA¹, B. ILIEVA¹ AND M. KARCHEVA²

¹Faculty of Health Care, Medical University – Pleven

²Faculty of Public Health, Medical University – Pleven

Резюме. Едно от най-големите постижения в историята на общественото здравеопазване е ваксинацията срещу животозастрашаващи заболявания. Въпросът за ролята на добре обучен медицински персонал е особено актуален през последните години. Целта на проучването е да се представи готовността на студентите да извършват имунизации в бъдещата си практиката. Обект на изследването са 56 студенти от специалност „Медицинска сестра“. Приложена е анкета под мотото „Готови ли сме да имунизираме?“. Данните са обработени с програма Microsoft Excel 2010. Познания относно имунитета и имунния отговор демонстрират 35 (63%) от анкетираните. 30 (53%) от студентите са запознати с нормативните документи, касаещи имунизациите в Република България. 27 (48%) от респондентите са компетентни за правилата на съхранение, планиране и отчет на биопродукти. За възможни нежелани реакции след ваксинация (НРВ) съобщават 27 (48%) от анкетираните. Познания за надзора на НРВ демонстрират 38 (68%) от студентите. Бенефициентите са добре информирани по отношение начина на приложение на отделните ваксинални препарати. Получените резултати отразяват теоретичните познания на обучаващите се по проблемите на имунопрофилактиката.

Ключови думи: имунизации, имунизационен календар, информираност, студенти

Summary. One of the greatest achievements in the history of public health is vaccination against life-threatening diseases. The role of well-trained medical personnel is particularly relevant in recent years. The study aim was to evaluate preparedness of students to carry out immunizations in their future practice. Material and Methods. A questionnaire survey was conducted. The respondents were fifty-six students in "Nursing". Nurses were invited to complete a questionnaire on current knowledge about immunization training of future health care workers. All analyses were conducted using Microsoft Excel 2010. Results. 35 (63%) of respondents demonstrated knowledge on immunity and immune response. The majority of students were familiar with the regulations regarding immunizations in Bulgaria – 30 (53%). Respondents are competent in the rules of storage, planning and reporting system – 27 (48%). 27 (48%) of respondents reported knowledge of possible adverse events following immunization (AEFI). 38 (68%) of students demonstrate knowledge of surveillance on adverse reactions. Respondents are well informed about the method of administration of different vaccine preparations. Conclusion. Results showed theoretical knowledge of students on the problems of immunoprophylaxis.

Key words: immunization, immunization schedule, knowledge, students

ВЪВЕДЕНИЕ

Имунизацията е средство на специфичната профилактика за повишаване невъзприемчивостта на населението към заразни

заболявания. С термина ваксинация се определя самият акт на приложение на ваксината [1]. Ваксинацията е двустранен процес – от едната страна са хората (деца и възрастни),

ПОДГОТОВКА НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ ОТНОСНО ХРАНЕНОТО НА ДЕЦАТА В КЪРМАЧЕСКА ВЪЗРАСТ

П. ГЕРГОВА¹, В. НЕДКОВА-МИЛАНОВА², М. КАРЧЕВА³ и С. ДЮЛГЕРОВА¹

¹Катедра „Сестрински хирургични грижи“, ФЗГ, МУ – Плевен

²Сектор „Обща медицина“, ФОЗ, МУ – Плевен

³Сектор „Епидемиология, паразитология и тропическа медицина“, ФОЗ, МУ – Плевен

INFANT FEEDING – NURSING PROGRAM FOR STUDENTS

P. GERGOVA¹, V. NEDKOVA-MILANOVA², M. KARCHEVA³, S. DYULGEROVA¹

¹Department of Nursing Surgical Care, Faculty of Health Care, Medical University – Pleven

²Department of General Medicine, Faculty of Public Health, Medical University – Pleven

³Department „Epidemiology, parasitology and tropical medicine“, Faculty of Public Health, Medical University – Pleven

Резюме. Пълноценното хранене на детето е важен фактор за неговото физическо и нервно-психическо развитие. Световната здравна организация препоръчва майките да бъдат информирани за предимствата на кърменето. Медицинските сестри осъществяват здравнопромотивна дейност сред жените във фертилна възраст, полагат грижи за тях и повишават здравната култура на родителите. Целта е да се проучи информираността на студентите от специалност „Медицинска сестра“ относно храненето на кърмачето. Използвана е пряка анонимна анкета сред 51 студенти от специалност „Медицинска сестра“ на възраст от 19 до 47 год. Статистическата обработка и онгледяването на резултатите са извършени с MS Office Excel 2010. Студентите посочват предимствата на кърменето за майката, както следва: по-бързо възстановяване след раждане (29.4%), намаляване на риска от неоплазми при жените (21.6%), по-бързо възстановяване на теглото на майката отпреди раждането (27.5%). Мнозинството от анкетираните номинират конкретните стъпки за успешно кърмене и времето за захранване на кърмачето (70%), но в детайли регистрират пропуски в приготвянето на млечни смеси (30.3%) и в продължителността на кърменето (21.6%). Студентите от специалност „Медицинска сестра“ демонстрират добри познания по въпросите за храненето на кърмачето. Важен елемент в подготовката и квалификацията на медицински специалисти са познанията, свързани с храненето на децата в кърмаческа възраст.

Ключови думи: хранене на кърмаче, промоция на здравето, информираност на студентите, медицинска сестра, обучение

Summary. Child nutrition is an important factor for the physical and neuro-psychological development and overall health not only in childhood but also in the adulthood. The World Health Organization recommends that mothers should be informed about the advantages and the enormous benefits of breastfeeding. It is a part of the professional responsibility of nurses to promote good health care habits among women in fertile age and raise the overall health awareness of parents. The aim of the study was to research the knowledge of infant feeding among students in the Nursing Program. Methods: An anonymous survey was conducted among students in the Nursing I class. The survey group included a total of 51 students, ranging from 19 to 47 years old. All analyses were conducted using Statgraphics Plus software, version 2.1. It was found that students rate the advantages of breastfeeding for the mother as follows: faster recovery (29.4%); reduces the risk of cancer in women (21.6%), faster recovery of the weight of the mother before birth (27.5%). The majority of students were able to point out specific steps to successful breastfeeding and the respective time schedules of infant feeding (70%). The study found less satisfactory results of the participants' knowledge on how to prepare infant dairy blends 19 (30.3%) and the duration of breastfeeding in 11 (21.6%). Students in the Nursing Program demonstrate good knowledge of infant nutrition. It is an important component into the qualification of medical professionals.

Key words: infant nutrition, health awareness promotion, student knowledge, nurse, education

Nurse students' willingness and capability for oncology care provision FREE

P Gergova, S Georgieva

European Journal of Public Health, Volume 30, Issue Supplement_5, September 2020, ckaa165.664, <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckaa165.664>

Published: 30 September 2020

Abstract

Background

Oncology care is a growing and very specific area. Provision of care for oncology patients requires specialized knowledge and skills, and high nurses' motivation. The aim of this study is to examine student nurses' career plans as well as their readiness to provide qualified in-patient and out-patient oncology care.

Methods

The study is a part of a wider project observing nurses' capability to provide high quality care for patients with oncology diseases. Data were collected by direct group self-administered questionnaire amongst 123 fourth year student nurses in Medical University – Pleven, Bulgaria. Questions were directed to students' opinion about the readiness to work, preferences for oncology units, willingness to provide comprehensive care, motivation to improve their qualification etc. Data processing was performed by SPSS v. 24.

Results

Willingness to practice oncology care after graduation report 45.24% of the respondents while 54.76% don't prefer to work at this area. Preferable units for work are Clinic of oncology surgery (73.68%), followed by departments of chemotherapy (18.52%) and radiation treatment. Although students said they must have special competencies for oncology care, no significant part of them appreciated their knowledge as excellent (11.90%) or very good (23.81%). About two thirds of study subjects (64.29%) assess their competences as good or lower. Willingness to practice oncology care is significantly associated with higher self-assessment ($p < 0.05$). Students assess the necessity of improvement of their competences after graduation through postgraduate courses (19.06%), specialization in oncology care (47.62%) and continuing education in a Master's degree (11.90%).

Conclusions

Implications include providing more intensive faculty mentoring in oncology care to increase the number of nurses seeking this professional area after graduation and help with possibilities for future enhancement of their professional competencies.

Key messages

- Most of the new graduated nurses don't want to provide oncology care. Self-assessment of their specific competences is not high which might decrease their motivation to work in this professional area.
- Faculty mentoring in oncology care should be more intensive. Moreover, possibilities for improvement of competences by postgraduate courses, specialization and continuing education must be available.

JOURNAL ARTICLE

Highlights of oncology care training in the Nurse specialty in Medical University – Pleven, Bulgaria FREE

[P Gergova](#) ✉, [S Georgieva](#)

European Journal of Public Health, Volume 31, Issue Supplement_3, October 2021,
ckab165.443, <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckab165.443>

Published: 20 October 2021

 PDF  Split View  Cite  Permissions  Share ▼

Highlights of oncology care training in the Nurse specialty in Medical University – Pleven, Bulgaria

Stela Georgieva

*P Gergova*¹, *S Georgieva*²

¹Nursing Surgical Care, MU-Pleven, Faculty of Health Care, Pleven, Bulgaria

²Public Health Sciences, MU-Pleven, Faculty of Public Health, Pleven, Bulgaria

Contact: georgieva_sl@yahoo.com

Background:

Training of nurse students at Faculty of Health Care - Pleven should be carried out in accordance with the Faculty mission for building highly qualified health professionals. For 'Nurse' specialty there is an approved educational documentation in accordance with the latest changes in the national and European regulations for higher education. The aim of the study is to analyze methods of training in oncology care for student nurses and to give recommendations for their updating.

by Pleven user on 24 June 2026

Material and methods:

A direct group self-administered questionnaire was conducted amongst 124 students in II, III and IV year of their nursing education. In addition, document analysis of the curriculum and methods of teaching and training have done. Data processing was performed by SPSS v.24.

Results:

Almost all (96,78%) respondents consider that oncology care requires special competencies and 85,45% say they need additional training to perform their duties. Students assess as insufficient their skills in: performing emergency actions in extravasation of cytostatic, application of algorithms for behavior in case of hypersensitivity, application of diet in patients undergoing cytotoxic therapy. It was found that the oftenest teaching methods for the acquisition of knowledge are lectures. Ranking of methods for acquiring skills according to the respondents are as follow: lectures (66,13%), practical (63,71%), work in small groups (14,53%) and role games (7,34%). The least represented is the simulation as a training method (6,41%). Four of five students didn't participate in projects with oncological focus during the training period.

Conclusions:

Mastering practical skills in the field of oncology care during the basic training of nurses is an important but neglected part of education. The role of interactive methods should be increased because practical training of students in Nurse is theorized. Involving students in practical activities will stimulate their creative activity.

Key messages:

- Students in Nurse specialty assess their practical skills in the field of oncology care as insufficient, and emphasizes on the necessity of their enhancement.
 - One of the main problems of training nurses in oncological care is a prioritization of theory than practice. Skills acquiring is not effective without application of interactive methods of training.
-

Establishment of a therapeutic relationship nurse – patient at patients with oncology diseases

P. Gergova¹, S. Georgieva², E. Mineva²

¹Medical University - Pleven, Faculty of Health Care, Department „Nursing Surgical Care”

²Medical University - Pleven, Faculty of Public Health, Department „Social Medicine and Health Management”

Correspondence: poliakomitska@abv.bg

Abstract:

Introduction: Care for patients with oncology diseases is a specific area of competence in nursing. The nurse, as part of an interdisciplinary team, has an essential role in organizing, planning, implementing and evaluating the results of patient clinical care. The **aim** of the study was to investigate patients' and nurses' opinion on the role of nurse - patient relationship for improving quality of care.

Material and methods: Data were collected by direct individual self-administered questionnaire among 49 nurses and a “face to face” semi-structured interview with 67 patients in five departments. Data were processed with statistical program Microsoft Office Excel 2015 и SPSS v.21.

Results: The idea about the therapeutic relationship “nurse-patient” was examined from a view point of both patients and nurses. More than a half of the patients (53,7%) arrange as particularly important nurse' skills to relieve physical pain, followed by 40,3% to inspire confidence and hope and 35,8% - the ability to listen and give advices. One of 10 patients expect to be included as decision-making partner in planning care, every fifth patient expect information by the nurse according to her competence. Professional ethics and relationship “nurse-patient” was evaluated by 55,2% patients as excellent. All nurses (100%) underlies principles of the therapeutic relationship regardless of the length of the contact are respect, genuineness, empathy, active listening, trust, and confidentiality.

Conclusion: The nurse-patient relationship is a common responsibility of both: nurses and patients. Both groups evaluated the importance of its components for mutual satisfaction in such communication.

Keywords: nurse-patient relationship, nursing oncology care



ESTABLISHMENT OF A THERAPEUTIC RELATIONSHIP NURSE-PATIENT AT PATIENTS WITH ONCOLOGY DISEASES

Polya Gergova¹, Stela Georgieva², Eleonora Mineva-Dimitrova²

1) Department of Nursing Surgical Care, Faculty of Health Care, Medical University - Pleven, Bulgaria.

2) Department of Social Medicine and Health Management, Faculty of Public Health, Medical University - Pleven, Bulgaria.

ABSTRACT:

Introduction: Care for patients with oncology diseases is a specific area of competence in nursing. The nurse, as part of an interdisciplinary team, has an essential role in organizing, planning, implementing and evaluating the results of patient clinical care.

The study aimed to investigate patients' and nurses' opinions on the role of the nurse-patient relationship in improving the quality of care.

Material and methods: Data were collected by direct individual self-administered questionnaire among 49 nurses and a "face to face" semi-structured interview with 67 patients in five departments. Data were processed with the statistical program Microsoft Office Excel 2015 & SPSS v.21.

Results: The idea of the therapeutic relationship "nurse-patient" was examined from the view point of both patients and nurses. More than half of the patients (53,7%) arrange as particularly important nurse skills to relieve physical pain, followed by 40,3% to inspire confidence and hope and 35,8% - the ability to listen and give advice. One in 10 patients expects to be included as a decision-making partner in planning care; every fifth patient expects information from the nurse according to her competence. Professional ethics and the relationship "nurse-patient" was evaluated by 55,2% of patients as excellent. All nurses (100%) underlie the principles of the therapeutic relationship, regardless of the length of the contact are respect, genuineness, empathy, active listening, trust, and confidentiality.

Conclusion: The nurse-patient relationship is a common responsibility of both: nurses and patients. Both groups evaluated the importance of its components for mutual satisfaction in such communication.

Keywords: nurse-patient relationship, nursing oncology care, oncology patient,

НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ НА МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ ПО ОНКОЛОГИЧНИ ГРИЖИ

П. ГЕРГОВА¹, С. ГЕОРГИЕВА², Е. МИНЕВА-ДИМИТРОВА²

¹Катедра „Сестрински хирургични грижи“, Факултет по здравни грижи

²Катедра „Социална медицина и здравен мениджмънт“, Факултет по обществено здраве
Медицински университет – Плевен

NECESSITY OF CONTINUING EDUCATION OF NURSES IN ONCOLOGY CARE

P. GERGOVA¹, S. GEORGIEVA², E. MINEVA-DIMITROVA²

¹Department of Nursing Surgical Care, Faculty of Health Care

²Department of Public Health Sciences, Faculty of Public Health
Medical University – Pleven

Резюме. През последните две десетилетия ролята на онкологичната медицинска сестра се трансформира от грижи за комфорта и хигиената на пациента към високоспециализирани практики с повече отговорности и роли. **Целта** на настоящото проучване е да се установи необходимостта от повишаване на сестринските компетенции в съответствие със стандартите за онкологични грижи. **Материал и методи:** Нуждата от повишаване на професионалните компетентности е проучена от гледна точка на студенти от специалност „Медицинска сестра“, медицински сестри, работещи в онкологични звена, и експерти в областта на онкологичното лечение и грижи (старши медицински сестри от онкологични отделения и лекари онколози). Данните са събрани чрез пряка индивидуална анкета сред 199 студенти, 49 медицински сестри и 19 експерти и са обработени с Microsoft Office Excel 2019 и SPSS v.26. **Резултати:** Делът на медицинските сестри с придобита специалност по онкологични грижи е едва 12,2%. Сестрите отговарят утвърдително за необходимостта от повишаване на техните компетентности чрез продължаващо обучение (59,2%), участие в научни конференции (28,6%) и включване в квалификационни курсове (16,3%). Една от 10 сестри желае да започне специализация по онкологични грижи. Редовното участие в болничен колегиум е важен източник на професионална информация за 6,1% от работещите сестри. По-малко от половината от студентите медицински сестри (47,2%) имат много добра и отлична самооценка за специфичните си компетентности по онкологични грижи, според 3% те са незадоволителни; 83,4% от студентите споделят за необходимост от продължаващо обучение в тази насока. Нуждата от подобряване на компетентностите по онкологични грижи се потвърждава от 100% от експертите. **Заключение:** Необходимостта от продължаващо обучение и повишаване на компетенциите по онкологични грижи е потвърдена от трите групи респонденти.

Ключови думи: сестрински компетенции, онкологични грижи, стандарти за онкологични грижи

Abstract. During the last two decades the role of the oncology nurse has been transforming from leading comfort and hygiene care to advanced practice with more responsibilities and roles. **The aim** of the study was to investigate nursing students', nurses' and experts' opinion on the necessity of updating oncology nurse' competencies related to the nurse complex role and standards in oncology care. **Material and methods:** The need of professional growth was examined from a view point of nursing students, nurses in oncology departments and experts. Data were collected by direct individual self-administered questionnaire among 199 students, 49 nurses and 19 experts in the field of oncology care. Data processing was performed with Microsoft Office Excel 2019 and SPSS v.26. **Results:** Proportion of nurses with acquired specialty "oncology care" is low (12.2%). In this relation, nurses respond affirmatively to the need of actualization competencies through continuing education (59.2%), participation to scientific conferences (28.6%) and involvement to

qualification courses (16.3%). One of 10 nurses want to start specialization in oncology nursing care. Regular participation to a hospital collegium is an important source of professional information for 6.1% of oncology nurses. Less than a half of nurse students (47.2%) have very good and excellent self-assessment on their specific competencies in oncology care, for 3% it was insufficient; 83.4% of students assess the necessity of continuing education after graduation. Need of enhancing of oncology competencies was confirmed by 100% of experts. **Conclusion:** The opinion of students, nurses and experts about the importance of continuing education shows a significant similarity. At the same time, relatively few proportion of nurses report an actual participation in continuing education which must be improved.

Key words: oncology care, oncology nursing, nurse competencies in oncology care, standards in oncology care

Research Article

Analysis of nurses' role in transition care for patients with oncology diseases at Georgi Stranski University Hospital, Pleven, Bulgaria

Polya Gergova¹, Stela Georgieva², Eleonora Mineva-Dimitrova²

¹ Department of Nursing Surgical Care, Faculty of Health Care, Medical University – Pleven, Pleven, Bulgaria

² Department of Social Medicine and Health Management, Faculty of Public Health, Medical University – Pleven, Pleven, Bulgaria

Corresponding author: Polya Gergova (poliakomitska@abv.bg)

Summary

Despite the advances in diagnostic technologies, oncology diseases in Bulgaria are detected at advanced stages. Nurses play a key role in planning, coordinating and delivering complex care. This review aimed to evaluate the role of nurses in the transition care for oncology patients and give recommendations for its updates according to the existing transition care models. In five oncology departments, we studied 67 patients and 49 nurses using a direct individual self-administered questionnaire. Data was processed with Microsoft Office Excel 2019 и SPSS v.26. A significant number of nurses affirmed providing information to the patients within their competence (77.6%), but only orally in two-thirds of cases (65.3%). Moreover, in most cases, it happens on discharge when the patient is agitated and cannot remember all the recommendations. After discharge, the patients would seek advice from an oncologist (76.1%), with only one would ask a nurse. Patients rely on the help of their families (64.2%) to cope with the disease. Nurses should play a crucial role in improving the quality and safety of care. Intervention programs for the prevention of oncology diseases should be prepared.

Key words: Oncology nurse competencies, oncology patients, patient education, prevention programs, transition care models

ИСТОРИЧЕСКИ ПРЕГЛЕД НА ГРИЖИТЕ ЗА ОНКОЛОГИЧНО БОЛНИ ПАЦИЕНТИ

П. ГЕРГОВА

Катедра „Сестрински хирургични грижи“, Факултет „Здравни грижи“, Медицински университет – Плевен

HISTORICAL OVERVIEW OF THE CARE OF ONCOLOGICAL PATIENTS

P. GERGOVA

Department of Nursing Surgical Care, Faculty of Health Care, Medical University – Pleven

Резюме. Грижите за пациентите с онкологични заболявания са интегрална част от лечебния процес, в който лекарските дейности и сестринските грижи са в тясно взаимодействие. Практикувайки в различни структурни звена – стационари по онкологична хирургия, химиотерапия и лъчетерапия, онкологични консултативни кабинети, хосписи, онкологичните сестри трябва да успяват да обхванат сложността на лечението и грижите, изисквания за работа в интердисциплинарен екип и психо-социалните нужди на пациентите и техните семейства. **Целта** на проучването е да се направи ретроспективен анализ и да се проследи еволюцията на лечение и здравни грижи за пациенти с онкологични заболявания, на фона на научните открития от зората на медицината до наши дни. Използван е документален метод: направен е преглед на документи в достъпната литература и уебсайтове на ключови организации за развитието на лечението и грижите за онкологично болни. Теорията и практиката на клиничната онкология датират от хиляди години. Паралелно с иновативните подходи и открития във времето, изследванията и изучаването на характеристиките на злокачествените заболявания еволюират и здравните грижи за пациентите, засегнати от тях. Грижите за онкологично болни се превръщат от грижи за хигиената на болния в специфични, високоспециализирани и холистични. В онкологичните структури медицинските сестри оказват грижи според нуждите на болния, интерпретират данни и защитават безопасността на пациента чрез спазване на стандарти за добра сестринска практика, обучават пациента как да живее с хроничното заболяване и участват в програми за следдипломно обучение и профилактика на онкологичните заболявания, което изисква актуализиране и поддържане на високо ниво на знания и опит. Въпреки постиженията в медицината и еволюцията на здравните грижи онкологичните заболявания продължават да бъдат сред водещите причини за смърт в целия свят. Онкологично болните се нуждаят от постоянни, непрекъснати и комплексни грижи през целия континуум на болестта.

Ключови думи: история на онкологичните грижи, онкологични заболявания, онкохирургия, пациенти

Abstract. Caring for patients with oncological diseases is an integral part of the treatment process, in which medical activities and nursing care are in close interaction. Practicing in various structural units – oncological surgery, chemotherapy and radiotherapy inpatient units, oncological consulting rooms, hospices, oncological nurses must be able to grasp the complexity of treatment and care, requirements for working in an interdisciplinary team and the psychosocial needs of patients and their families. **The aim** of this study is to follow, through retrospective analysis, the evolution of treatment and healthcare for patients with cancer, against the background of scientific discoveries from the dawn of medicine to the present day. A documentary method was used: review of available literature and websites of key organizations for the development of oncology care. The theory and practice of clinical oncology dates back thousands of years. In parallel with the innovative approaches and discoveries over time, research and study of the characteristics of malignant diseases, health care for patients has also evolved affected by them. Care for oncological patients has transformed from care for the patient's hygiene to specific, highly specialized and holistic. In oncological units, nurses provide care according to the needs of the patient, interpret data and protect patient safety by adhering to standards of good nursing practice, teach the patients how to live healthy with their chronic disease and participate in postgraduate training and cancer prevention programs, which requires updating and maintaining a high level of knowledge and experience. **Conclusion:** Despite advances in medicine and the evolution of healthcare, cancer remains among the leading causes of death worldwide. Cancer patients require constant, continuous, and comprehensive care throughout the disease continuum.

Key words: history of oncology, oncology nursing, oncology diseases, oncosurgery, patients

ВЪВЕДЕНИЕ

Търсене в Google на фразата „история на онкологията“ води до приблизително 1 700 000 посещения, включително информация за хиляди регистрирани онколози и подобен брой промоционални

реклами за местни, регионални и национални центрове за най-съвременни грижи за онкологични пациенти. С акцента на текущия болничен маркетинг върху авангардните технологии, може да се добие впечатление, че онкологията възниква през

СЛУЖЕБНА БЕЛЕЖКА

Настоящата служебна бележка се издава в уверение на това, че статиите:

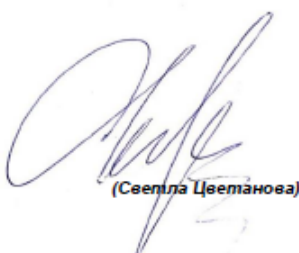
1. **Специални сестрински грижи при пациент с радиационен колит** с автори: *Цв. Пенова-Лазарова* (Клиника по клинична токсикология, УМБАЛ „Д-р Г. Странски“ – Плевен), *П. Гергова* (Катедра „Сестрински хирургични грижи“, Факултет „Здравни грижи“, Медицински университет – Плевен) и

2. **Терапевтичната комуникация – основен елемент за управление на тревожността при онкологични пациенти** с автор *Поля Гергова* (Факултет „Здравни грижи“, Медицински университет – Плевен)

са приети за публикуване в сп. „Сестринско дело“.

гр. София
15.06.2026 г.

Орг. секретар:



(Светла Цветанова)



ПОСТЕКСПОЗИЦИОННА ПРОФИЛАКТИКА НА БЯС В ОБЛАСТ ПЛЕВЕН

М. Карчева¹, П. Гергова², С. Козарова³, Б. Бонев³

1-Факултет „Обществено здраве“, Медицински университет-Плевен

2-Факултет „Здравни грижи“, Медицински университет-Плевен

3-Регионална здравна инспекция – Плевен

РЕЗЮМЕ

Постекспозиционната профилактика на беса има за цел предотвратяване на заболяването при лица, ухапани от бесни или съмнителни за бяс животни. Целта на проучването е да представи информация за настъпилите експозиции и извършените имунизации в област Плевен за десетгодишен период. Приложени са методите на епидемиологичното проучване и епидемиологичния анализ. Онагледяването на резултатите е извършено в среда MS-Excel-2003. Резултати: За проучения период в област Плевен са регистрирани 6483 случая на експозиция с различни животни. При 6169 (95%) е извършена постекспозиционна профилактика. Разпределението по пол показва засягане на двата пола: мъже – 58%, жени – 42%. Инциденти са претърпели лица от всички възрастови групи с преобладаване на активна възраст 20-59 г. при 45% от случаите. Експозиции са осъществени от диви и домашни животни, съответно 221 (4%) и 5940 (96%). Преобладават инциденти с кучета – 5561 (90%). Регистрирани са различни по вид, място и тежест експозиции. На претърпелите експозиция лица са приложени убити ваксини. Нежелани реакции не са съобщавани. **Заключение:** За ограничаване риска от разпространение на бяс при хората водещо значение има извършваната в страната постекспозиционна профилактика. Необходими са по-сериозни мерки за ограничаване разпространението на безстопанствените кучета и контрол върху имунизациите при домашните такива.

Ключови думи: бяс, постекспозиционна профилактика, безопасност

Адрес за кореспонденция: доц. д-р Милена Карчева, сектор „Епидемиология, паразитология и тропическа медицина“, МУ-Плевен, ул. „Св. Кл. Охридски“-1, 5800 Плевен; тел. 064/884269; e-mail: milena_karcheva@abv.bg

POSTEXPOSURE PROPHYLAXIS OF RABIES IN PLEVEN REGION

M. Karcheva¹, P. Gergova², S. Kozarova³, B. Bonev³

1-Faculty of Public Health, Medical University-Pleven

2- Faculty of Health Care, Medical University-Pleven

3- Regional Health Inspection-Pleven

SUMMARY

The purpose of postexposure rabies prophylaxis is to prevent disease in persons bitten by rabid or suspected rabies animals. The aims of this study was to analyze exposures and immunizations in Plevan region for ten years. We applied the methods of epidemiological study and analyses. The graphic display of results is seen in media MS Excel 2003. Results. For the studied period in Plevan region were registered 6483 cases of exposure to different animals. In 6169 (95%) of them have received postexposure prophylaxis. The gender distribution shows the involvement of both sexes – men (58%) and women (42%). Incidents suffered by people of all ages with a predominance of age 20-59 – 45% of cases. Exposures were made from wild and domestic animals, respectively 221 (4%) and 5940 (96%). Prevalent incidents were with dogs – 5561 (90%). Registered vary in type, location and severity of exposures. By victims exposed person were killed vaccines administered.

**ВТОРА НАЦИОНАЛНА СТУДЕНТСКА СЕСИЯ
ФАКУЛТЕТ „ЗДРАВНИ ГРИЖИ“**

“Съвременни тенденции в развитието на здравните грижи”

27.03. 2014 - 28.03. 2014 г.

гр. Плевен

**ХИГИЕНА НА РЪЦЕТЕ – ИНФОРМИРАНОСТ НА СТУДЕНТИ ОТ
СПЕЦИАЛНОСТ „МЕДИЦИНСКА СЕСТРА“**

П. Гергова¹, А. Чифлигарска¹, Н. Нешовска¹, Д. Михова²

¹Факултет „Здравни грижи“, Медицински университет-Плевен

²Факултет „Здравни грижи“, специалност „Медицинска сестра“

Резюме

Въведение. Хигиената на ръцете е призната за една от най-важните интервенции за предотвратяване на кръстосано замърсяване в болнична среда. Правилно проведената деконтаминация (измиване и/или дезинфекция) на ръцете е с доказана ефективност за превенция на вътреболничните инфекции и за защита както на пациентите, така и на медицинския персонал. Цел. Да се проучи информираността на студентите от специалност „Медицинска сестра“ относно хигиената на ръцете. Методи. Използван е анкетен метод. Обект на проучването са 51 студенти от специалност „Медицинска сестра“, факултет „Здравни грижи“. Анкетираните лица са на възраст от 20 до 38 години и към момента на анкетирането са във втори курс. Резултати. Целта на хигиенната дезинфекция се дефинира правилно от 12 (23.53 %) от анкетираните. Над 90 % от студентите са запознати с необходимостта от дезинфекция на ръцете при влизане и излизане от изолационно помещение. Над 50 % от студентите съобщават правилно конкретни дейности и манипулации, преди извършването на които следва да се извърши дезинфекция на ръце. Персоналната отговорност на всеки медицински специалист за дезинфекция на собствените ръце се посочва в 70.59 % от анкетираните. Осемнадесет (35.29 %) от студентите смятат, че адекватната дезинфекция на ръцете предотвратява разпространението на инфекции между пациенти и персонал. Анкетираните са запознати с алгоритъма за хигиенна дезинфекция, но в детайли регистрират пропуски в последователността на отделните стъпки и времето на



експозиция. Заключение. Студентите от специалност „Медицинска сестра” демонстрират добри познания по въпросите за хигиена и дезинфекция на ръцете.
Ключови думи: хигиена на ръце, дезинфекция

HAND HYGIENE – AWARENESS OF NURSING STUDENTS

P. Gergova¹, A. Chifligarska¹, N. Neshovska¹, D. Mihova²

¹Faculty of Health Care, Medical University-Pleven

²Faculty of Health Care-Pleven, student in "Nurse"

Introduction. Hand hygiene has been recognized as one of the single most important interventions to prevent cross-contamination in the community hospital. Properly conducted decontamination (washing and / or disinfection) hands have proven effective in the prevention of nosocomial infections and to protect both patients and medical staff. Objective. To investigate the awareness of nursing students for hand hygiene. Methods. Using questionnaire method. Investigated are 51 nursing students, Health Care Faculty. Respondents were aged 20 to 38 years at the time of the survey are the third semester. Results. The purpose of the hygienic disinfection is defined correctly by 12 (23.53 %) of the respondents. Over 90 % of students are aware of the need to sanitize hands when entering and leaving the isolation room. Over 50% of students reported correctly specific activities and manipulations prior to that should disinfect hands. Personal responsibility of each medical professional to disinfect their hands out of 70.59 % of the respondents. A total of (35.29 %) indicated that adequate disinfection of hands prevents the spread of infection between patients and staff. Respondent's are aware by hygienic disinfection algorithm, but gaps was recorded in the sequence of the individual steps and the exposure time. Conclusion. Nursing students demonstrate good knowledge on hygiene and hand disinfection. Keywords: hand hygiene, disinfection.



ПРОУЧВАНЕ НА НИВОТО НА ИНФОРМИРАНост НА ЖЕНИ, ЗАБОЛЕЛИ ОТ РАК НА МЛЕЧНАТА ЖЛЕЗА, ОТНОСНО РИСКОВИТЕ ФАКТОРИ И МЕТОДИТЕ ЗА ПРОФИЛАКТИКА НА ЗАБОЛЯВАНЕТО

Автори: А. Чифлигарска, Е. Димитрова, С. Герганска,

П. Гергова

Факултет „Здравни грижи” – Плевен

Резюме. Ракът на млечната жлеза е социално значимо заболяване и е най-честият злокачествен тумор при жените у нас. **Целта на проучването** е да се установи нивото на информираност на пациентки от гр. Плевен, заболяли от рак на млечната жлеза, относно рисковите фактори и методите за профилактика на заболяването. Въпреки информираността на жените, относно рисковите фактори за появата на рак на млечната жлеза, по-голяма част от участващите в проучването са подценили профилактичните прегледи. Водещите фактори, които повишават рискът от заболяване са: тютюнопушенето, начинът на живот и фамилната обремененост.

Ключови думи: рак на млечната жлеза, рискови фактори, информираност, профилактика

A STUDY ON THE LEVEL OF KNOWLEDGE OF BREAST CANCER FEMALE PATIENTS ABOUT RISK FACTORS AND PREVENTION

Authors: A. Chifligarska, E. Dimitrova, S. Gerganska, P. Gergova

Faculty of Health Care - Pleven

Summary: Breast cancer is a socially significant disease and the most common malignant tumor in women in Bulgaria. The aim of the study was to establish the level of knowledge of breast cancer patients on risk factors and methods of prevention. Despite the awareness of women about the risk factors, the majority of those surveyed had underestimated prophylactic examinations. Leading factors that increase the risk of disease are smoking, lifestyle and family history.

Keywords: breast cancer, risk factors, awareness, prevention

Практическа подготовка на студенти – медицински сестри за превенция на нозокомиалните инфекции: Резултати от проспективно анкетно проучване

С. Йотова*, П. Гергова, Ст. Дюлгерова

МУ – Плевен, Факултет „Здравни грижи

Ключови думи:

нозокомиални инфекции, студенти-медицински сестри, практическо обучение

Key words:

nosocomial infections, student nurses, practical training

PRACTICAL KNOWLEDGE AND SKILLS OF STUDENT NURSES IN NOSOCOMIAL INFECTION PREVENTION: RESULTS OF A PROSPECTIVE QUESTIONNAIRE STUDY

S. Jotova*, P. Gergova, St. Djulgerova

Medical university – Pleven, School of Nursing

Summary. Activities of nurses in the prevention and control of nosocomial infections is based on systematic knowledge and practical skills acquired during their basic training and improvement of the skills in practice. The improvement of these activities requires mainly receipt of adequate knowledge and skills for practical application. The aim of the study is to determine the level of knowledge and practical skills for the prevention of nosocomial infections after the first course of training of students – nurses and at the end of their internship before graduation. The study found significant gaps in basic knowledge of nursing students regarding the hospital hygiene and significant deficiencies in their practical application. At graduation, a significant part of student nurses are not prepared enough to provide quality care for patients, consistent with the standard for the prevention of nosocomial infections.



ХИРУРГИЧНА ДЕЗИНФЕКЦИЯ НА РЪЦЕ – ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА В МИНАЛОТО И ТЕН- ДЕНЦИИ В НАСТОЯЩЕТО

Гергова П.¹, С. Дюлгерова¹, М. Карчева²

¹-Факултет "Здравни грижи", МУ-Плевен

²-Факултет по обществено здраве, МУ-Плевен

SURGICAL HAND DISINFECTION - CHALLENGES IN THE PAST AND PRESENT TRENDS

Gergova P.¹, S. Dyulgerova¹, M. Karcheva²

¹Faculty of Health Care, Medical University-Pleven

²Faculty of Public Health, Medical University-Pleven

SUMMARY

By the middle of the XIX century, half of the operated patients die from sepsis. A major factor for the transfer of pathogens between patients and medical professionals are the hands of staff. The number of published studies on hand hygiene has increased in recent years. Relevance of the problem is related to the increasing risk of the spread of nosocomial infections and antimicrobial resistance. There is no definite answer of questions associated with antiseptics for hand hygiene. Good strategies need to be implemented to improve compliance for best practice. A historical review of disinfection activities conducted over the years and those trends nowadays. The advantages and disadvantages of widely used antiseptics for hand hygiene has presented. Recommendations are made to improve the supervision and control of the hospitals.

Key words: alcohol-based hand rub, surgical hand disinfection

Address for correspondence: P. Gergova, Faculty of Public Health, Medical University-Pleven

Awareness of Infant Feeding: Nursing Program Student Survey

P. Gergova^{1§}, V. Nedkova-Milanova², M. Karcheva³, S. Dyulgerova⁴

^{1,2}Department of Nursing Surgical Care, Faculty of Health Care, Medical University-Pleven

[§]Email of Corresponding Author: poliakomitska@abv.bg

²Department of General medicine, Faculty of Public Health, Medical University-Pleven

³Department of Epidemiology, Parasitology and Tropical Medicine, Faculty of Public Health, Medical University-Pleven

Abstract—Child nutrition is an important factor for their physical and neuro-psychological development and overall health not only in childhood but also in adulthood. The World Health Organization recommends that mothers should be informed about the advantages and the enormous benefits of breastfeeding. It is part of the professional responsibility of nurses to promote good health care habits among women in fertile age and raise the overall health awareness of parents. The aim of the study was to research the knowledge of infant feeding among students in the Nursing Program. An anonymous survey was conducted among students in the Nursing I class. The survey group included a total of 51 students, ranging from 19 to 47 years old. All analyses were conducted using Statgraphics Plus software, version 2.1. It was found that students rate the advantages of breastfeeding for the mother as follows: faster recovery (29.4%); reduces the risk of cancer in women (21.6%), faster recovery of the weight of the mother before birth (27.5%). The majority of students were able to point out specific steps to successful breastfeeding and the respective time schedules of infant feeding (70%). The study found less satisfactory results of the participants' knowledge on how to prepare infant dairy blends 19 (30.3%) and the duration of breastfeeding in 11 (21.6%). It can be concluded that students in the Nursing Program demonstrate good knowledge of infant nutrition.

Keywords: Infant Nutrition, Health Awareness Promotion, Student Knowledge, Nurse, Education.

МНЕНИЕ НА СТУДЕНТИ ОТ СПЕЦИАЛНОСТ „МЕДИЦИНСКА СЕСТРА“ ОТНОСНО ПРОФЕСИОНАЛНАТА ИМ РЕАЛИЗАЦИЯ И ПРОБЛЕМИТЕ НА ПАЗАРА НА ТРУДА

Поля Гергова, Анелия Симеонова

Факултет „Здравни грижи“, Катедра „Сестрински хирургични грижи“,
Медицински университет – Плевен

PROFESSIONAL REALIZATION AND LABOR MARKET PROBLEMS – NURSING PROGRAM STUDENT SURVEY

Polya Gergova, Aneliya Simeonova

Department of Nursing Surgical Care, Faculty of Health Care,
Medical University - Pleven

РЕЗЮМЕ

Въведение: Предвид недостига на медицински сестри в България на преден план стои нуждата от привличане на добре подготвени специалисти по здравни грижи, които да се грижат за пациентите. От полза за работодателите е да бъдат информирани относно нагласата на студентите при избор на работно място.

Цел: Да се проучат нагласите и очакванията на студентите от IV курс, специалност „Медицинска сестра“, относно професионалната реализация и да се дадат препоръки на потребителите на кадри.

Материал и методи: Проведено е анонимно анкетно проучване сред студентите от IV курс. Анкетирани са 52 студенти на възраст от 20 до 36 г.

Резултати и дискусия: Проучено е мнението на студентите за сектор, терапевтична единица, възрастова група пациенти, с която биха искали да работят, предпочитания за работни смени, както и желанието им да усъвършенстват своята квалификация. Анализът на резултатите показва силна мотивация и желание за практикуване на професията (94,23%) и усъвършенстване на компетенциите чрез курсове, специализации и т.н. (80,76%) и продължаване на обучението в магистърска програма (57,69%). Като мотивация за работа 82,69% от анкети-

ABSTRACT

Introduction: Given the shortage of nurses in Bulgaria, there stands at the forefront the need of attracting well-trained health care professionals to take care of the patients.

It is beneficial for employers to be informed about student attitudes when choosing a job.

Aim: The aim of the study was to explore the preconceptions of fourth-year students from the Nurse program on professional realization and to give recommendations to the employers.

Materials and Methods: An anonymous survey was conducted amongst fourth-year student nurses. Respondents were: 52 students, aged 20 – 36.

Results: The opinion of the students about the sector, the therapeutic unit, the age group of patients with whom they would like to work, the preferences for work shifts, and their motivation to improve their qualification were investigated.

The analysis of the results showed strong motivation and willingness to practice the profession - (94.23%) and improvement of competences through courses, specializations, etc. (80.76%) and continuing the education in a Master's degree (57.69%). The majority of the respondents (82.69%) pointed out as motivation for work the remuneration for the work done adequately.

The analysis of the results revealed some worrying trends - the most preferred countries for practicing the

раните посочват и адекватно на положението труд възнаграждение. Най-предпочитани страни за практикуване на професията са: Германия (59,61%), САЩ (17,30%), Великобритания (15,38). За продължаващо обучение в чужбина са 15,38% от респондентите.

Заклучение: Предвид увеличаващата се миграция в страни от и извън Европейския съюз, все още има резерви за подобряване привличането на кадри в България. Изключително важно е „подмладяването“ на застаряващата популация на медицинските сестри.

Спецификата на работа и деликатност при обслужване на болни хора е предизвикателство за новозавършилите медицински сестри, търсещи по-добро заплащане на труда им и удовлетворение от практикуване на професията.

Ключови думи: медицинска сестра, студенти, професионална реализация, очаквания и нагласи, пазар на труда

profession are: Germany - (59.61%), USA - (17.30%), UK - (15.38).

It was found that 15.38% of the respondents stated willingness for continuing education abroad.

Conclusion: In view of the increasing migration in countries in and outside the European Union, there is still something to be done in terms of improve the recruitment of staff in Bulgaria. It is extremely important to „rejuvenate“ the aging population of nurses.

The specificity of work and delicacy in serving sick people is a challenge for newly trained nurses looking for better pay for their work and satisfaction with practicing the profession.

Keywords: student nurses, professional realization, expectations and attitudes, labor market



СЕСТРИНСКИ ГРИЖИ ПРИ ДЕТЕ С НЕФРОТИЧЕН СИНДРОМ

Автори: Й. Костова¹, М. Иванова², П. Гергова³

Институция: ¹МУ – Плевен, ФЗГ, специалност „Медицинска сестра“

²МУ – Плевен, ФЗГ, Катедра „Сестрински терапевтични грижи“

³МУ – Плевен, ФЗГ, Катедра „Сестрински хирургични грижи“

Въведение: Нефротичният синдром е рядко, но сериозно патологично състояние, проява на най-голяма част от бъбречните заболявания. Представлява гломерулопатия, която се характеризира с масивна протеинурия, хипоалбуминемия, хипопротеинемия, хиперлипидемия и в повечето случаи с генерализирани отоци.

Цел: Да се състави план за сестрински грижи при пациент с диагноза нефротичен синдром, наблюдаван по време на лечението му в Детска клиника на УМБАЛ „Д-р. Г. Странски“ – Плевен.

Материал и методи:

Наблюдение на момче на 9 год. за период от десет дни.

Документален метод за определяне мащабите и значимостта на проблема.

Работа с медицинската документация на детето.

Интервю с майката на детето.

Резултати и обсъждане:

Беше осъществено наблюдение на момче на 9 год. за периода 21.05.2017 г.-30.05.2017 г.

Изработен е план за специални сестрински грижи.

Заключение: Прогнозата на нефротичния синдром е сравнително добра. Независимо от рецидивиращия ход на заболяването при повечето деца в пубертета настъпва ремисия. Необходимо е да се провежда ежедневен контрол на урината с експресни тестове за наличие на белтък най-малко две години след последния рецидив. Родителите трябва да бъдат много добре информирани за хроничния ход на заболяването, намалената устойчивост на детския организъм и склонността към инфекции и да помнят, че бъдещето на техните деца зависи единствено от тяхното отговорно отношение към здравния проблем на детето.

Ключови думи: Нефротичен синдром, сестрински грижи.

NURSING CARE OF A CHILD WITH NEPHROTIC SYNDROME

Authors: Y. Kostova¹, M. Ivanova², P. Gergova³

Institution: ¹Medical University-Pleven, Faculty of Health care, Specialty: "Nurse"

²Medical University-Pleven, Faculty of Health care, Department of Nursing therapeutic care

³Medical University-Pleven, Faculty of Health care, Department of Nursing surgical care

Summary: Nephrotic syndrome is a rare but serious pathological condition, a manifestation of the greatest part of renal diseases. It is a glomerulopathy characterized by massive proteinuria, hypoalbuminemia, hypoproteinemia, hyperlipidemia, and in most cases generalized edema.

The aim of the study was to develop a nursing plan for a patient with a diagnosis of nephrotic syndrome observed during his treatment at the Children's Clinic of the University Hospital "Dr. G. Stranski" - Plevan. Material and methods: Literature analysis, documentary and monitoring methods and an interview were used to describe a clinical case. The study was conducted from 21.05.2017 to 30.05.2017.



Results and discussion: A nine-year-old child with nephrotic syndrome has been observed for ten days. A plan of nursing care was developed.

The prognosis of nephrotic syndrome is comparatively good. Regardless of the recurrent course of the disease, most children experience remission in puberty. Daily urine control should be performed with express tests for the presence of protein at least two years after the last recurrence. Parents should be very well informed about the chronic course of the disease, the reduced resistance of the child and the tendency to infection, and remember that the future of their children depends only on their responsible attitude to the child's health problem.

Key words: nephrotic syndrome, plan of nursing care

Д-р Ваня Недкова-Миланова¹,
доц. Марияна Стойновска²,
Поля Гергова³

¹Сектор „Обща медицина“, ФОЗ, Медицински университет, Плевен

²Сектор „Хигиена“, ФОЗ, Медицински университет, Плевен

³Катедра „Сестрински грижи“, ФЗГ, Медицински университет,
Плевен

Поведение при алергия към протеините на кравето мляко при кърмачета

Резюме

Алергията към протеините на кравето мляко е водеща сред хранителните алергии при кърмачета и деца до тригодишна възраст и е с най-честа изява алергичен колит. Целта на изследването ни беше да проследим най-честите клинични прояви при кърмачета с алергия към протеините на краве мляко и да изготвим подходящ алгоритъм на поведение при алергичните деца.

Материал и методи: Прицелна популационна група на проучването бяха 274 кърмачета до едногодишна възраст, от които 94 са с прояви на алергия и 180 са здрави контроли. Статистическата обработка и онагледяването на резултатите извършихме с продуктите Statgraphics Plus и Microsoft Excel.

Резултати: Над 54% от децата с алергия бяха от граговете, а от селата – 45.77%, предимно момчета (54%). Първата изява на алергия при децата започна към 2- и 3-месечна възраст – 32% и 21%. Установихме, че изолираните прояви на хранителна алергия са редки. Най-често през първата година се наблюдаваше кожна и стомашно-чревна форма – при 85%, а дихателна обструкция при 14,9%. За доказване на алергията проследихме Ig >15 IU/mL и Eo >6%.

Заклучение: Ранното разпознаване на клиничните прояви на алергия към протеините на кравето мляко прави възможно въвеждането на елиминационна диета и приема на белтъчен хидролизат за 6–12-месечен период.

Ключови думи: алергия към протеините на кравето мляко, кърмачета, поведение.

Behavior of Cow's Milk Protein Allergy in Infants

Vanya Nedkova-Milanova¹, Mariana Stoynovska², Poly Gergova³

¹Department of General Medicine, Medical University of Pleven

²Department of Hygiene, Medical University of Pleven

³Department of Nursing Surgical Care, Medical University of Pleven

Abstract

Cow's milk protein allergy is a leading food allergy among infants and children up to three years of age and is the most common manifestation of allergic colitis. The aim of our research was to trace the most common clinical manifestations among infants with cow's milk protein allergy and to create a suitable behaviour algorithm of allergic children.

Material and Methods: The target population group of the study was 274 infants up to one year of age, 94 of whom were with allergic manifestations and 180 healthy controls. Statistical processing and visualization of the results were performed with the products Statgraphics Plus and Microsoft Excel.

Results: More than 54% of children with allergies were from cities, while from villages – 45.77%, mostly boys (54%). First manifestation of allergy in children started at approximately 2- and 3-months-old – 32% and 21%. We have found that isolated manifestations of food allergy are rare. Most often during the first year the skin-gastrointestinal form was observed – at 85%, and respiratory obstruction at 14.9%. To prove allergy, we monitored IgE > 15 IU/ml and Eo > 6%.

Conclusion: The early recognition of clinical manifestations of cow's milk protein allergy makes it possible to implement an elimination diet and take protein hydrolyzate for a period of six to twelve months.

Keywords: cow's milk protein allergy, infants, behavior.

ALGORITHM FOR ACQUISITION OF PROFESSIONAL COMPETENCIES OF ONCOLOGY CARE

P. Gergova¹, S. Georgieva²

¹ *Department of Nursing Surgical Care,
Faculty of Health Care, Medical University
- Pleven, , Bulgaria*

² *Department of Public Health Sciences,
Faculty of Public Health, Medical
University - Pleven, Bulgaria*

Corresponding author:

Polya Georgieva

e-mail: poliakomitska@abv.bg

Summary

Introduction: Oncology care is complex and very specific area of nursing. As part of an interdisciplinary team, the nurse must possess specific competencies as

a prerequisite for high quality oncology care. Given the increasing rates of oncology diseases, the demand for oncology nurses is increasing and issues related to basic and continuing education and certification are becoming particularly relevant.

Objective: The aim of the present survey was to study the main steps and the regulatory framework for building specific professional competencies of the oncology nurse.

Material and methods: A comparative and content analysis of international and national documents regulating the establishment of professional competencies of oncology nurses has been made. The following were analysed: Recommendations of American society of oncology nursing, European reference framework for core competences, Ordinance № 30 for validation of the medical standard "Medical Oncology", etc.

Results: The world experience outlines four main stages in the development of specific competencies of the oncology nurse: basic four-year training for obtaining a bachelor's of science in nursing degree, including topics with oncology focus; continuing education in the form of postgraduate qualification courses and specialization in oncology ending with certification. In some countries (USA) there is also the possibility of obtaining a master's degree in oncology nursing. Each of these degrees requires not only theoretical training, but also a certain number of hours of clinical practice in oncology units.

Conclusion: The acquisition of specific competencies for the implementation of health care for patients with cancer is a long and multi-stage process, following which will lead to building the necessary knowledge, skills and attitudes needed to maintain high standards in oncology practice.

Key words: specific competencies, oncology care



РОЛЯ НА МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА В ПРЕВЕНЦИЯТА И ПРОФИЛАКТИКАТА НА КАРЦИНОМ НА МЛЕЧНА ЖЛЕЗА

С. Николова¹, П. Гергова², А. Симеонова²

1 Медицински Университет – Плевен, специалност „Медицинска сестра“

2 Медицински Университет – Плевен, катедра „Сестрински хирургични грижи“

Резюме: Карциномът на млечната жлеза е най - честото злокачествено новообразование при жените в Европа и Северна Америка и е на второ място сред причините за смъртност от онкологични заболявания в световен мащаб. Медицинската сестра трябва да е запозната с болестта, чиито симптоми са налице едва когато заболяването е вече в напреднал стадий. Целта на проучването е да се предложи индивидуализиран план за скрининг на рак на млечна жлеза, чрез определяне на рисковите фактори при жени без симптоми на рак. Изработена е брошура, която показва клиничната картина и методите за самоизследване на карцинома на млечна жлеза. Изработена е форма за оценка на млечните жлези, посредством която да се установи относителния риск за заболяване на гърдите и нуждата от последващи диагностични тестове, мамографии и обучение.

36



Ключови думи: превенция, профилактика, карцином на млечна жлеза, роля на медицинската сестра

ROLE OF THE NURSE IN PREVENTION AND PROPHYLACTIC OF BREAST CANCER

S. Nikolova¹, P. Gergova², A. Simeonova²

1 Medical University - Pleven, Specialty "Nurse"

2 Medical University - Pleven, Department of Nursing Surgical Care

Summary Breast cancer is the most common malignancy in women in Europe and North America and is the second most common cause of cancer mortality all over the world. The nurse should be aware of the disease whose symptoms are only present when the disease is already in advanced stages. The purpose of the study was to propose an individualized breast cancer screening plan by identifying risk factors in women without symptoms of cancer. A brochure has been developed showing the clinic and methods for self-examination of breast cancer. A breast evaluation form has been developed to determine the relative risk of breast disease and the need for subsequent diagnostic tests, mammograms and training.

Keywords: prevention, prophylactic, breast cancer, nurse role



СЕСТРИНСКИ ГРИЖИ ПРИ ПАЦИЕНТ С ПЛЕВРАЛЕН ИЗЛИВ – ОПИСАНИЕ НА КЛИНИЧЕН СЛУЧАЙ NURSING CARE FOR A PATIENT WITH PLEURAL EFFUSION

Ралица М. Димитрова¹, Поля Т. Гергова², Маргарита Г. Ангелова³
Ralica M. Dimitrova¹, Polyana T. Gergova², Margarita G. Angelova³

¹ МУ – Плевен, Факултет „Здравни Грижи“, специалност „Медицинска сестра“

² МУ – Плевен, Факултет „Здравни грижи“, Катедра „Сестрински хирургични грижи“

³ МУ – Плевен, Факултет „Здравни грижи“, Катедра „Сестрински терапевтични грижи“

¹ Medical University – Pleven, Faculty of Health care, Nursing Student

² Medical University – Pleven, Faculty of Health care, Department of Nursing Surgical care

³ Medical University – Pleven, Faculty of Health care, Department of Nursing Therapeutic care

Introduction: Pleural effusions develop as a result of local and general pathological processes. Irresponsibility towards personal health, low health culture, unhealthy lifestyle and harmful habits lead to health, social and personal consequences.

Objective: To develop a nursing care plan for a patient with pleural effusion.

Material: Observation of a patient with bilateral pleural effusion, treated in the Department of Thoracic Surgery of Dr G. Stranski University Hospital, Pleven, was carried out.

Methods:

- Documentary method: Available medical literature on the subject and the patient's medical documentation was studied,

- Unstructured interview with the patient,

- Observing the patient during his stay at the hospital.

Results: A case of a 63-year-old man in severe general condition, hospitalised in the Department of Thoracic Surgery with shortness of breath and difficulty breathing, with evidence of bilateral pleural effusion and an opinion for operative treatment, was reviewed. The hospitalisation was preceded by a stay in a Clinic of endocrinology due to evidence of ketoacidosis in undiagnosed Diabetes Mellitus type II, initiated by a Covid infection. Operative treatment was performed, a smooth postoperative period ensued, and the patient was discharged in an improved general condition.

Conclusion: As members of the multidisciplinary teams, nurses actively participated in the patient's treatment and recovery program. Caring for the patients, high professionalism and a responsible attitude to the assigned tasks contributed to his speedy recovery.

Keywords: pleural effusion, COVID infection, diabetes mellitus, nursing care

СОЦИАЛНА ЗНАЧИМОСТ НА ОНКОЛОГИЧНИТЕ ЗАБОЛЯВАНИЯ – АНАЛИЗ НА ГЛОБАЛНИ ДАННИ

П. Гергова

Медицински университет – Плевен, Факултет по здравни грижи, Катедра „Сестрински хирургични грижи“

SOCIAL SIGNIFICANCE OF CANCER DISEASES – ANALYSIS OF GLOBAL DATA

P. Gergova

Medical University – Pleven, Faculty of Health Care, Department of Nursing Surgical Care



П. Гергова

Резюме. Онкологичните заболявания са втора най-честа причина за глобалната тежест на хроничните неинфекциозни заболявания по целия свят с очаквано нарастване на случаите до 2050 г. особено изразено в страните с нисък и среден доход. Превенцията на здравето, насочена към редуциране на рискови фактори и осигуряване на високо специализирани сестрински грижи, биха допринесли ползи за общността в бъдеще. Цел: Да се проучи глобалната тежест на онкологичните заболявания и да се предостави информация за разпространението им, разработване на мерки за превенция и подпомагане на грижи за онкологично болни пациенти. Материал и методи: Документален и литературен преглед на прогнози на глобална база данни със сравнителен анализ на заболяемост и смъртност от онкологични заболявания в света, европейски страни и у нас. Резултати: Прогнозите на Глобокан, базирани на резултати от международна агенция за изследване на рака (2022) показват, че 18,6 милиона души се очаква да починат от рак през 2050 г. Приблизително 30-50% от тях могат да бъдат предотвратени или да подобрят преживяемостта чрез ранна диагностика, достъпно лечение и сестрински грижи. Приемането на интегрирани модели на грижи, биха подобрили значително безопасността, да намалят заболяемостта, да оптимизират качеството на живот и да подобрят здравните грижи на засегнатите лица и техните семейства. Изводи: Анализът прогнозира нарастване на тежестта на онкологичните заболявания в световен мащаб и у нас през следващите десетилетия. Необходими са действия и политики за справяне с това предизвикателство, като приоритетни са достъпът до превенция, навременно лечение и специализирани поддържащи сестрински грижи.

Ключови думи: онкологични заболявания, статистика на рака, социално значими заболявания, сестрински грижи

Abstract. Cancer is the second most common cause of the global burden of chronic non-communicable diseases worldwide with an expected increase in cases by 2050, especially in low- and middle-income countries. Health prevention, aimed at reducing risk factors and providing highly specialized nursing care, would contribute to benefits for the community in the future. Objective: The study aimed to investigate the global burden of cancer and provide information on their distribution, development of prevention measures and care for cancer patients. Material and methods: Documentary method and literature review of forecasts of a global database with a comparative analysis of morbidity and mortality from cancer in the world, European countries and in our country. Results: Globocan projections, based on results from the International Agency for Research on

Cancer (2022), show that 18.6 million people are expected to die from cancer in 2050. Approximately 30-50% of these can be prevented or survival rates improved through early diagnosis, accessible treatment and nursing care. Adopting integrated models of care would significantly improve safety, reduce morbidity, optimize quality of life and improve healthcare for affected individuals and their families. Conclusion: The analysis predicts an increase in the burden of cancer worldwide and in our country in the coming decades. Actions and policies to address this challenge are needed, with access to prevention, timely treatment and specialized supportive nursing care being a priority.

Key words: oncological diseases, cancer statistics, socially significant diseases, nursing care

